

ФЕКТИВНІСТЬ РЕАБІЛІТАЦІЇ ІНВАЛІДІВ З ДЕГЕНЕРАТИВНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ХРЕБТА І ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Д.О. Яременко, О.Г. Шевченко, В.І. Маколінець, О.І. Корольков, І.В. Голубєва
ДУ «Інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М.І. Ситенка НАМН», Харків, Україна

Мета Розробка науково обґрунтованого комплексу медико-організаційних заходів з підвищення ефективності лікування і реабілітації пацієнтів з дегенеративними захворюваннями хребта та зниження показників інвалідності внаслідок зазначеної патології.

Матеріал і методи Проведено експертний аналіз, простежено динаміку інвалідності та проаналізовано ефективність реабілітації з урахуванням критеріїв інвалідності та в залежності від виду та характеру проведених лікувальних заходів у 133 інвалідів внаслідок дегенеративних захворювань хребта. Проаналізовано ефективність консервативних методик терапії на прикладі лікування 354 хворих з остеохондрозом поперекового відділу хребта, які були направлені до ДУ «ІПХС ім. проф. М.І. Ситенка НАМН» у 2010-2012 рр.

Результати та їх обговорення Інвалідність внаслідок дегенеративних захворювань хребта у 87,2 % випадків обумовлювалася тяжкістю патологічного процесу і у 43,9 % випадків була пов'язана з порушенням професійної працездатності та значним обмеженням можливостей працевлаштування. Динаміка інвалідності в залежності від виду та характеру лікування має деякі відмінності та в цілому характеризувалася низькою інтенсивністю позитивних змін, низьким рівнем показників реабілітації, високим відсотком інвалідів, що не вдається реабілітувати, і наявністю випадків обтяження групи інвалідності. Кількість осіб, яких реабілітувати не вдавалося, збільшувалася в залежності від довготривалості перебування на інвалідності. Виявлено, що показник часткової реабілітації в контингенті інвалідів з зазначеною патологією протягом перших чотирьох років перебування хворих на інвалідності зменшується щороку у 1,5-2 рази. Також щороку у 2,5 % $\pm$ 1,3 % випадків інвалідам з дегенеративними захворюваннями хребта група інвалідності встановлювалася безстроково. В цілому, протягом перших 10 років перебування на інвалідності до 9,8 % $\pm$ 2,5 % хворих стають інвалідами безстроково.

Динаміка інвалідності в групі інвалідів з дегенеративними захворюваннями хребта, які лікувалися оперативно має більш інтенсивний позитивний характер, ніж в групі інвалідів, які лікувалися тільки консервативними методами. Сумарний показник реабілітації за п'ять років серед вивченого контингенту інвалідів, що лікувалися оперативно, становить 34,0 % $\pm$ 6,5 %, що у 4,5 рази вище аналогічного показника серед інвалідів, що лікувалися лише консервативно, який складає 7,5 % $\pm$ 2,9 %; різниця між зазначеними показниками є статистично достовірною ($t = 3,7$ при $p \leq 0,05$). Поряд з цим застосування комплексного консервативного лікування із застосуванням фізичних методів дозволило одержати позитивні результати і домогтися стійкої ремісії захворювання у 81,9 % хворих з остеохондрозом поперекового відділу хребта, що лікувалися в інституті.

Висновки Важливими умовами для ефективного лікування хворих є своєчасне застосування лікувальних заходів з урахуванням ступеню анатомо-морфологічних і функціональних порушень, наявності неврологічного дефіциту та судинних порушень, вираженості та характеру вертеброгенних больових синдромів, стадії перебігу хвороби, тяжкості супутньої патології. З урахуванням одержаних даних сформульовано основні принципи організації медичної реабілітації та розроблено комплекс медико-організаційних заходів, спрямованих на підвищення ефективності лікування і реабілітації пацієнтів з дегенеративними захворюваннями хребта. Впровадження розроблених заходів у практику роботи закладів охорони здоров'я і медико-соціальних експертних комісій сприятиме зниженню показників інвалідності внаслідок зазначеної патології.

Реферат На основі обобщення результатів експертного аналізу 133 випадків інвалідності і результатів лікування 354 пацієнтів з дегенеративними захворюваннями

позвоночника. Определены неиспользованные резервы повышения эффективности лечения и реабилитации больных и инвалидов. Сформулированы основные принципы организации медицинской реабилитации, разработан комплекс медико-организационных мероприятий, направленных на повышение эффективности лечения и реабилитации больных и инвалидов вследствие указанной патологии позвоночника.

Summary The expert analysis of 133 cases of disability and results of treatment of 354 patients conducted with the degenerative spine. Untapped backlogs of increase of efficiency of treatment and rehabilitation of patients and invalids are certain. Basic principles of organization of medical rehabilitation to patients conducted with the degenerative spine formulated. The complex of activities in order to increase of efficiency of treatment and rehabilitation of patients conducted with the degenerative spine worked out